

Waarom verbeelding belangrijk is voor iedere tiener

Jelle Jolles

Deze column schreef ik voor het tijdschrift Van Twaalf tot Achttien (VTTA; het oktobernummer van 2020): over het voorstellingsvermogen en het overzien van consequenties. Die zijn te ontwikkelen door een inspirerende leraar of opvoeder. De column is gepost op LinkedIn op 26-2-2020

Over kennis en ervaringen Zonder kennis kom je er niet. Kennis is nodig om de dingen, de mensen en de wereld te kunnen begrijpen, en om gebeurtenissen te duiden. Daardoor leer je de weg te vinden in onze continu veranderende samenleving. Want de ervaringen van anderen helpen je om in te schatten welke routes veelbelovend zijn en welke aanpak je het beste kunt nemen. Daarom zijn leraren en ouders zo belangrijk, evenals boeken en andere informatiedragers. Ze dragen kennis, ervaringen en inzichten over die eerdere generaties, vaak door schade en schande, hebben opgedaan. Kennis is dus belangrijk. Maar Albert Einstein stelt dat de verbeelding nóg belangrijker is.

Imagination is more important than knowledge. Knowledge is limited. Imagination embraces the entire world and all there will ever be to know and understand. (Albert Einstein, 1931)

Het ver-beelden De verbeelding stelt je in staat om op creatieve wijze nieuwe inzichten te genereren vanuit bestaande kennis. Door de verbeelding kunnen we een mentale voorstelling maken van plekken op onze planeet die je niet hebt bezocht, en van gebeurtenissen uit het verleden die je niet hebt meegemaakt. Ze is essentieel voor wetenschap en de kunsten en helpt ons een beeld te vormen van de toekomst en op zoek te gaan naar betere medicijnen en nieuwe technologie. En politici en de samenleving kunnen zich door de verbeelding een voorstelling vormen van de consequenties van de klimaatmaatregelen die nu genomen worden. Met logisch denken zul je zover niet komen, want *'Logic will get you from A to B. Imagination will take you everywhere'*, aldus Einstein.

De mentale voorstelling en het overzien van consequenties Bij de verbeelding gaat het om een beeld dat 'voor je geestesoog verschijnt'. Zo'n mentale voorstelling kan visueel zijn, zoals wanneer je de dinerzaal voorstelt aan het hof van Versailles. Ook kan zo'n mentaal beeld auditief zijn, zoals bij een componist die een muziekstuk concipieert, of ruimtelijk, wanneer je je probeert voor te stellen wat de beste route is tussen je vakantieadres en het strand. Aan de verbeelding kunnen positieve of negatieve emoties worden gekoppeld. Daardoor helpt ons voorstellingsvermogen om de consequenties van ons gedrag en handelen te overzien. Verbeelding is dan ook van groot belang voor de ontplooiing en daarmee voor het onderwijs.

Ontwikkel het voorstellingsvermogen Voor het onderwijs geldt dat de leerling moet leren, hoe hij de kennis-van-gisteren kan gebruiken om nieuwe wegen in te slaan. Hij moet geïnspireerd worden in het ontwikkelen van ideeën, en om te komen met creatieve oplossingen en alternatieven. De leraar, als motor van de talentontwikkeling, is bij uitstek in de positie om de leerling daarin te begeleiden. Door diens voorstellingsvermogen te helpen ontwikkelen en de leerling een attitude bij te brengen van 'Wow, dit is interessant. Wat is dit

en hoe werkt het? Fun!'. De leraar draagt dus niet alleen kennis over; hij is verhalenverteller en inspirator, onderhoudt de nieuwsgierigheid, en reikt handvatten aan voor de verbeelding.

Bron: Jolles, Jelle (2020). Waarom verbeelding belangrijk is voor de leerling in het VO. Column in *Van twaalf tot achttien (VTTA)*, oktober 2020.

Over Jelle Jolles

Jelle Jolles is klinisch neuropsycholoog, hersenwetenschapper en specialist op het gebied van leren, ontplooiing en het brein. Hij is hoogleraar e.m. aan Universiteit Maastricht en Vrije Universiteit Amsterdam en actief pleitbezorger voor een uitwisseling tussen wetenschap en samenleving. In juni 2020 kwam zijn nieuwe boek uit getiteld '*Leer je kind kennen. Over ontplooiing, leren, denken en het brein*'; het is gericht op vakspecialisten (leraren, professionele opvoeders) en op ouders. Het is een vervolg op zijn bestseller *Het tienerbrein* uit 2016. Info: www.jellejolles.nl. Twitter: @jellejolles.